

ADEDE ARCHEOLOGISCH RAPPORT 977

Archeologienota Bredestraat- Breerijke te Overijse (Vlaams- Brabant)

Programma van Maatregelen

STIJN VAN LANCKER

Colofon

Uitgever	ADEDE bv
Jaar van uitgave	2023
Plaats van uitgave	Gent
Redactie	David Janssens
ISSN	2033-6810

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ADEDE bv. ADEDE bv is niet aansprakelijk voor eventuele schade voortvloeiend uit diens adviezen.

Inhoudsopgave

1	Gemotiveerd advies	- 4 -
2	Programma van maatregelen	- 6 -

1 Gemotiveerd advies

Het programma van maatregelen geeft een gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen voor de omgang met archeologisch erfgoed bij bodemingrepen. Het beschrijft de aard van deze maatregelen en de uitvoeringswijze van de eventuele maatregelen. Het gemotiveerd advies is gebaseerd op het verslag van resultaten van het vooronderzoek.

In het kader van de aanvraag tot een omgevingsvergunning voor de heraanleg van de Bredestraat in Overijse en de renovatie van de brug van de E411 over deze straat, werd door ADEDE BVBA een bureaustudie uitgevoerd in het kader van het opstellen van een archeologische nota met uitgesteld traject.

Het doel van dit onderzoek is driedelig. Allereerst wordt op basis van de beschikbare informatie nagegaan of er archeologische resten te verwachten zijn op het terrein. Vervolgens wordt nagegaan hoe goed deze archeologische resten bewaard zijn en in hoeverre ze bedreigd zijn door de geplande bouwwerken. Ten slotte wordt nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is. Op basis van beschikbare en geraadpleegde bronnenmateriaal kon binnen het bureauonderzoek de aan-of afwezigheid van een archeologische site of relevante archeologische overblijfselen binnen de contouren van het onderzoeksgebied niet met zekerheid worden aangetoond. Wel is het mogelijk een archeologische verwachting naar voor te schuiven ten einde een antwoord te kunnen bieden op de gestelde onderzoeksvragen.

Het plangebied ligt op een hoogte van ca. 86m TAW op een heuvelrug, op ongeveer 1 kilometer afstand van dichtstbijzijnde waterloop (IJssel). Een deel van het studiegebied staat gekarteerd bij bodemtype Abp'. Dit is een droge leembodem zonder profiel. Verder betreft het plangebied bodemtype 'EDx'. Dit is een zwak tot matig gleyige kleibodem met onbepaald profiel

De CAI-locaties in de omgeving helpen om een verwachting te bepalen naar mogelijke archeologica op het plangebied. In de directe omgeving van het projectgebied zijn redelijk weinig CAI-meldingen. Bovendien verwijzen er enkelen naar onderzoek dat geen sporen van menselijke activiteit kon ontdekken. Ca. 600 meter ten zuidoosten van het projectgebied werden wel enkele (paal)kuilen aangetroffen; deze konden echter niet gedateerd worden.

In de ruimere omgeving van het projectgebied verwijzen de meeste CAI-meldingen naar sporen uit de late middeleeuwen die gelinkt zijn aan voornamelijk landbouwactiviteit (hoeves, leem, houtskool).

Op basis van de cartografische bronnen beschikbaar vanaf de 18e eeuw kan vastgesteld worden dat het volledige gebied tot in de 20ste eeuw in gebruik was als weide en/of akker. Net ten noorden van het projectgebied liep een baan. Pas met de aanleg van de E411 werd deze baan verlegd (dwars door

het projectgebied) om de E411 beter te kunnen kruisen. Uit het digitaal hoogtemodel blijkt bovendien dat de grond kunstmatig werd verlaagd. Mogelijks heeft dit het bodemarchief ter hoogte van deze weg reeds beschadigd. De luchtfoto's laten dan weer zien dat het projectgebied de laatste 50 jaar weinig is veranderd.

Allereerst moet dus nagegaan worden of er archeologische resten te verwachten zijn op het terrein. Wat betreft het vinden van steentijd- en metaaltijdresten, kunnen we stellen dat er een lage verwachting is. Zo is de landschappelijke ligging van het projectgebied niet van die aard dat het een aantrekkelijke locatie moet geweest zijn voor menselijke activiteit. De voornaamste aspect hier is de afwezigheid van waterlopen nabij het projectgebied (de enige volwaardige waterlopen bevinden zich op meer dan 1km afstand).

Voor de metaaltijden en de Romeinse tijden wordt een algemene verwachting vooropgesteld. Er zijn geen concrete aanwijzingen die de aan- of afwezigheid van sporen uit deze perioden kunnen bevestigen.

Voor de middeleeuwen wordt ook een algemene verwachting vooropgesteld. Het is duidelijk dat zeker vanaf de late middeleeuwen er in de omgeving van het projectgebied menselijke activiteit was. Ook de CAI-meldingen bevestigen dit. Zo bevonden zich nabij het projectgebied namelijk verschillende hoeves (Hof te Reutenbeek, Hof te Farendijs). Mogelijks zijn archaeologica binnen het projectgebied van agrarische aard.

Uit de historische kaarten wordt duidelijk dat het projectgebied zeker van de 18de tot in de 20ste eeuw in gebruik was als landbouwgrond. Voor sporen uit de post-middeleeuwse periode wordt dan ook een algemene verwachting vooropgesteld, en dan specifiek voor sporen van agrarische aard.

De kans op het aantreffen van archaeologica is echter afhankelijk van de mate waarin de bodem verstoord is. Uit het digitaal hoogtemodel lijkt het dat de grond ter hoogte van de straat kunstmatig werd verlaagd. Mogelijks heeft dit het bodemarchief daar dus beschadigd. Bovendien is de huidige weg ook gefundeerd. De aanleg zal de bodem verder beschadigd hebben.

Ter hoogte van de brug zal de bodem zeer zwaar verstoord zijn. De funderingen van de huidige brug reiken namelijk tot ca. 3,5m diep in de bodem. De plaatsing ervan zal het eventueel aanwezige bodemarchief zwaar beschadigd hebben.

De werken zullen zich grotendeels situeren binnen het gabarit van de bestaande verharding. Zo krijgen de bestaande Bredestraat en Brerijke ter hoogte van de brug en ca. 40m in beide richtingen aan weerszijden van de brug een nieuwe asfaltverharding. Ook een klein stuk (ca. 10 meter) van een grindpad ten noorden van de brug wordt verhard a.d.h.v. betonstraatstenen.

De nieuwe funderingen van de brug komen grotendeels ter hoogte van de oude funderingen, dus ter hoogte van reeds bestaande verstoring.

Aangezien 1) de werken zich situeren binnen het gabarit van de bestaande verharding, 2) de bodem ter hoogte van de geplande werken allicht reeds verstoord is door de aanleg van de weg (zowel door afgraving als door funderingen), 3) de funderingen van de bestaande brug de bodem ter hoogte van een groot deel van het projectgebied reeds beschadigd heeft, 4) de bodemingrepen zich situeren in een relatief beperkte zone die de coherentie en ruimtelijke samenhang van eventuele onderzoeksresultaten belemmert, is er onvoldoende potentieel op kenniswinst om een vervolgonderzoek te verantwoorden.

Derhalve is ADEDE bv van mening dat het terrein archeologisch kan vrijgegeven worden om de geplande werken uit te voeren. Dit ontslaat de opdrachtgever evenwel niet van zijn meldingsplicht die geldt voor eventuele vondsten die tijdens de werken zouden opduiken.

2 Programma van maatregelen

Binnen het verslag van resultaten en bovenstaand gemotiveerd advies werd aangetoond dat het potentieel op waardevolle kenniswinst ontbreekt bij de uitvoer van verder archeologisch (voor)onderzoek. Volgens artikel “§5.2 van de Code van Goede Praktijk” is verder vooronderzoek dan ook niet aangewezen. Verdere maatregelen inzake archeologisch onderzoek worden dan ook – conform de Code van Goede Praktijk – niet voorgesteld.

Dit advies ontslaat de opdrachtgever, noch de aannemer van de geplande werken, niet van zijn verplichting om tijdens de bouwwerken rekening te houden met de wettelijke archeologische meldingsplecht. Eventuele toevalsvondsten dienen steeds gemeld te worden aan het agentschap Onroerend Erfgoed.